

DEMOKRACIJA

Uredništvo in uprava:
Gorica - Riva Piazzutta 18
Cena: Posamezna številka L. 15.—
Naročnina: Mesečna L. 65.—
Pošt. ček. rač. št. 9-18127

Leto II. - Štev. 2

Gorica - Trst, 9. januarja 1948

Izhaja vsak petek

BESEDA O VOLITVAH

Na meji življenja in smrti

Razgovori in razpravljanja o bodočih volitvah so na Goriškem in na Tržaškem že precej dolgo na dnevnem redu. Kdaj bodo volitve, kako se bodo vršile, kdo bo imel volivno pravico i.t.d., to so vprašanja, ki jih naši ljudje pogosto obdelavajo. To volivno razpoloženje, ta nepočakana nestrpnost, s katero bi razvoj radi pospešili in sli na volitve, ima več vzrokov.

V vseh državah in deželah, ki mejijo na Julijsko krajino, so v zadnjih dveh letih že volili in z volitvami marsikaj dosegli ali pa presvrgli. O važnosti volitev, v katerih pride ljudska volja do besede, smo že toliko slišali in čitali, da ni nič čudnega, ako si jih želimo tudi pri nas, da bi z njimi doživeli tudi njihove dobre ali slabe posledice. Ker smo pa vsi več ali manj razočarani od preteklosti, pričakujemo, da nam bodo volitve v blagoslov.

Na Tržaškem in na Goriškem so se že večkrat širile vesti o uradnih pripravah za volitve. Zadnje dneve decembra so bili v Gorici že razgrnjeni volivni imeniki in smo tu tako rekoč v volivnem ozračju.

Naši ljudje, zlasti mlajši rod, sploh ne vedo, kaj so volitve in kako se vršijo. Saj že dolga desetletja pri nas ni bilo resničnih volitev. Deželne in občinske volitve so bile odpravljene, državne izborske so bile pa izvedene v znamenju zasmehovanja državljanov svobode. Fašizem se je razumel na svoj posel: ubil nam je občinsko in deželno samoupravo in nas osrečil z raznimi komisariji-pritepenci, ki jih je prignil od vseh vetrov, v rimskem parlamentu je pa zasedel svojo fašistično totalitarnost in našilje: državni poslanci so bili njegovi stremuški kimavci. Politična zaostalost se je vsled ukinitve vsega političnega življenja pri nas tako razpasla, da smo po par letih vzeli za pošteno blago robo, ki nam jo je nudila komunistična OF. Ko je namreč ta prevarantska organizacija začela s svojim zlonamernim delom med nami, je na svojih mitingih veliko besedilo o svobodi in prirejala razne volitve, pri katerih so komisariji in terenci predlagali vrsto imen, »ljudstvo« je bila pa dana možnost, da je z enoglasnostjo potrdilo predloge komunističnih zavajalcev. Naši preprostci in zaupljivi ljudje so bili vsi srečni, da so jim novi gospodarji predložili par imen v glasovanje. Razlika med fašističnim in ofarskim postopkom se jim je zdela tako silna, da so smatrali to za napredek, pridobitev, svobodo. V Sloveniji, kjer so se vsa leta vršile volitve in so imeli o volitvah pravilne pojme, ljudje niso tako lahkoverno nasledili OF in so prej spregledali.

Če vprašanje volitev vzamemo stvarno v pretres, potem je položaj prilično sledeči: na Tržaškem bo treba na volitve še čakati, ker ni rešeno ne vprašanje guvernerja in ne vprašanje nove ustave; na Goriškem

Ako prelistamo Titovo časopisje, vidimo, kako je ljudstvo prezadovoljno, kako je povsem srečno, ker ima svojo »ljudsko oblast«; čitati moremo, kako se na smrt obsojeni zahvaljujejo »ljudskemu sodišču« za pravično obsodbo, čitati moremo zahvalne brzojavke delavcev radi zmanjšanja plače in naleteli bomo na zahvale upokojencev in invalidov, da se tudi njim omogoči s prostovoljnim delom doprinese delež k izpolnitvi petletnega plana. Od vseh strani brzojavke, povsod zastave, povsod konferenice in »mitingi«, z eno besedo: vse se veseli in prepeva.

Toda iz prepevajoče države prihajajo vlaki s 4-5 potniki, a čisto odhajajo celò prazne garniture v Jugoslavijo. Izletniški avtobusi ali sploh ne vozijo ali pa potujejo z njimi po 3-4 izletniki. Inozemske ladje, ki pristajajo v dalmatinskih lukah, so ob pristanku popolnoma izolirane: iz ladje ne sme nihče izstopiti, niti da bi se nakupila hrana za mornarje, niti da bi kdo oddal pismo na pošto: OZ NA pride na ladjo, prinese hrano in vse potrebno, iz ladje se pa nikdo ne izkrca.

Obupen beg

Od časa do časa dospo v Ankonu ali v Bari — po končanem viharju — kak čoln z zmrznjenimi ljudmi: mnogi med njimi sploh ne dosežejo obale, našli so svoj mir v jadranskih globočinah.

Na meji se dogajajo čudne stvari. Neki šofer zlomi v največji brzini leseno mejno pregrado ter beži iz komunistične svobode v kapitalistično suženjstvo. Za njim se poskuša drugi avtomobil s silo prebiti preko meje, ali šoferja doleti smrt; mitraljeski rafal je napravil svoje. Na cesti ob meji se postavljajo betonski stebri: Neki šofer vozi ženo in dvoje dece in poskuša prebiti se s silo skozi betonske ovire. Tudi ta par de mrtvih, izrečtan od mitraljeza. — Neki mož se hoče sestati na meji s svojo ženo, zaročenec z zaročenko, a oboji zupučajo mrtva trupla na meji. Neka nepoznana žena se zgrudi na sam betonski steber, zrešetkana v ledje.

Nedolžne žrtve

»Tanjug« je svoječasno javil, da so bile v Mariboru obsojene na smrt tri žene, ker so pomagale nekim beguncem zapustiti državo. Otroci, ujeti na meji pri poskusnem prehodu, so bili odvedeni, in nikdo ne zna za njihovo usodo; vsaka

je zadeva bolj pereča in nas loči od prvih volitev, ki bodo v aprilu, le nekaj mesecev. Prva in glavna naloga na obeh ozemljih pa je po našem mnenju, da izgradimo in izpopolnimo svoji politični organizaciji: Slov. dem. zvezo za STO in Slov. dem. zvezo v Gorici.

Strnimo vse naše vrste, da bomo lahko govorili o nastopu pri volitvah.

sled za njimi je izgubljena. Neki moški, ki jih je našla »ljudska oblast« ob meji, so bili takoj ustreljeni.

A tu, pri Sežani, se dogajajo vsako nedeljo nerazumljive stvari. Iz Amerike je prispel — po 30 letih — sin, da vidi svojo osivelo in onemoglo mater. Mati na eni strani meje, sin na drugi, ali vmes razdalja — 200 metrov. Jugoslovanske straže ju ne puste bližje. Sin vidi mater, ali materine oslabele oči ne vidijo sina. Navzoči ji pokažejo z roko, ali zaman: oči so oslabele. Sin kliče: »draga mati«, mati jeclja: »sin — edini!« Plaka mati, plaka sin, plakajo vsi prisotni, ali v »ljudski oblasti« je srce trdo kot kamen: »zabranjeno« odgovarjajo. Zakaj? Da ne bi iz Amerike došli sin morda šepnil materi v uho o kapitalističnem suženjstvu, da ne bi morda sin izkoristil priliko, pa ilegalno šel preko meje v svojo rodno domovino da bi se tamkaj naučil svobode in prave demokracije?

Iz Ljubljane je dospela mala deklica, da bi videla svojega očka, ki živi v Trstu. In videla ga je — na razdalji 200 m. Neka druga mati prosi in zaklinja »ljudsko oblast«, da naj vsaj vzamejo in izročé paket hčerki, stoječi v razdalji 200 m. »Njej ni treba tega. Pri nas je vsega v izobilju« ji odgovorijo. Ali od »tam preko«, iz svobode, so ji pisali, da naj prinese vsaj pol kilograma bele moke in pol kilograma riža, da bi imeli to za Božič.

Vse to, v glavnem, je težnja, želja, da se vojak sestane in vidi z vojakom iz sosednih vasi. Ena vas je prišla pod Trst, druga pod

Odločni glasovi Furlanov

Med Furlani se pojavljajo vedno bolj nestrpni glasovi, ker je ustavodajna skupščina odložila uveljavljenje posebnega statuta. Furlani sedaj ugibajo, kako bi prišli do statuta in kakšna pot bi bila bolj pravilna in kakšna sredstva bolj učinkovita za doseg cilja.

»Patrie dal Friul« od prve polovice meseca decembra izključuje misel nasilnosti in meni, da bi bila združitev vseh alpskih ljudstev severne Italije in vseh narodnih manjšin na skupnem programu z odločno zahtevom do vlade, naj uvede in zajamčiti vse zahtevane avtonomije in pravice, zelo dobro delo, ki bi ne ostalo brez uspeha in bi istočasno nastop kot tak odgovarjal pravilom zakonitosti.

Kot odmev na to zamisel je »Patrie dal Friul« v št. 32 od druge polovice decembra priobčil pismo, ki mu ga je poslal neki M. F. Gospod M. F. pravi v svojem pismu, da so Furlani zamudili dve lepi priliki za doseg prave in resnične avtonomije, prvič, ker niso odločno nastopili pri vladi v

Jugoslavijo: Ali na Tržaškem ozemlju, ki je pod zavzniki, nikakor ne morejo razumeti teh situacij. Vsa kdo gre lahko iz Italije v Trst, vsak iz Trsta v Italijo. Tamkaj se na meji ne ubija, tam se ne gledajo iz razdalje 200 m, tam se nikomur ne brani izročiti enokilogramskega paketa drugega mu, tam se ne probijajo kamijoni s silo. Italijani dovoljujejo prost promet. Toda »naši«, »naše osvobodilne oblasti« postopajo drugače, in to proti nam, ki smo kost iste kosti in kri iste krvi. In če mi nočemo pomagati drug drugemu, kdo nam bo pomagal!

Pri volitvah pa ljudstvo glasuje 101%, povsod svoboda, povsod pesem, povsod

stod prostovoljno delo. Navdušenje je tako veliko, da se je ljudstvo odreklo belu mu kruhu, odreklo krompirju, odrekli so se vsi oni, ki niso vključeni v petletni plan, odrekli so se celò živilskim nakaznicam.

S te strani meje prodira v naše vasi polagoma istina, gorka resnica, brez propagande in brez »klevetanja«. Ljudje polagoma prihajajo k sebi, stregnjujejo se, na konferenca zahajajo vedno manj, še manj — na demonstracije.

Stvarnost je mogočnejša od vsake propagande. Stvarnost pa govori, da je naša meja — meja med življenjem in — smrtjo, meja svobode in — suženjstva. G. —

NAŠ NAROD NAJ SODI!

Javni nastop Slovenske demokratske zveze za STO in ogromni odziv, ki ga je to gibanje izzvalo pri vseh slojih slovenskega naroda, je popolnoma zbegal komunistično stranko, SIAU in vse komunistične organizacije ter nekatere prisklednike v mestu in po deželi.

Komunisti so od prvega začetka napovedali najogabnejšo borbo »Demokraciji« in našemu demokratskemu gibanju. Pridigali so, da bo »Demokracija« v kratkem propadla, da bo gibanje v kali zadušeno, ali ko se je gibanje bolj in bolj širilo v kljub preganjanju in strahovanju naših ljudi, katerim so pod najstrožjimi kaznimi celó prepovedali čitati naše glasilo, so segli taki »komunistični demokrati« po najbrutalnejšem sredstvu in so 31. avgusta 1947 ugrabili in odpeljali našega urednika Andreja Uršiča, misleč, da bo s tem konec »Demokracije«. Računi za ugrabitve Andreja Uršiča niso še zaključeni!...

Ko pa so spoznali, da je bilo vse njih zločinsko rovanje in strahovanje zaman in da je 21. decembra 1947 vstala Slovenska demokratska zveza, so v strašnem razočaranju izgubili glavo in živce in ko vidijo, kako slovensko ljudstvo zupuča krive komunistične apostole, so ponovno razglasili, da bodo uporabili vsa sredstva za zrušenje Slovenske demokratske zveze in oseb, ki so jo ustanovile. Ta sredstva gredo od laži do umora. Dan za dnev napadajo po svojih časopisih Slovensko demokratsko zvezo in njene voditelje z lažmi in podtikami. ALI MI SE JIH NE BOJIMO! Tem njihovim podlim in nizkotnim sredstvom postavljamo nasproti naš civilni pogum in naše moralne vrednote in prepuščamo našemu narodu, da sodi.

obrnili na Združene narode. Važno pa je, da ne dovolimo delati zmede med Furlanijo in Julijsko krajino, kajti to je orožje proti našim težnjam, nalašč ustvarjeno, da se zadeva zmeša. Potrebne so predvsem: edinstvo, odločnost, pametna taktika, denarna sredstva in imeti vedno pred očmi dejstvo, da je Italijan učitelj v obljubah. Kot Furlan vam dam nasvet: odločno vztrajajte, dokler je čas.

Attlee proti sovjetski politici

V soboto 3. t. m. zvečer je imel britanski ministrski predsednik g. Clement Attlee govor, v katerem je očital Sovjetski zvezi, da vodi politiko, ki grozi drugim evropskim narodom z novo obliko ideološkega, gospodarskega in strateškega imperializma. — Predvidevajo, da bo ameriško zunanje ministrstvo v kratkem objavilo povišanje ameriške pomoči grški vojski. — Kolegi švedskega specialista za raka Bervena, ki je bil poklican v Moskvo, so mnenja, da je bolnik sam generalisim Stalin. — General De Gaulle je poudaril, da je prišel trenutek preusmeritve francoskega naroda, da bo mogoče republiko obnoviti od nog do glave. — Britanski, ameriški in mehiški predstavniki v komisiji Združenih narodov za Balkan so komisiji predložili poročilo, da je sedanja ofenziva gverilcev prišla iz albanskega ozemlja ter da so gverilci prejeli in še prejema stalno vsakovrstno pomoč iz Albanije. — Grški ministrski predsednik Sophoulis je k odpošiljavci strelcev ameriške mornarice v Sredozemlje izjavil, in je

Evropi, tako je nadaljeval Attlee, zavržla nauk o osebni svobodi in politični demokraciji ter je odklonila celotno duhovno dediščino zahodne Evrope. Zgodovina Sovjetske zveze nam je v spomin, da lahko kolektivizem brez politične svobode hitro krene s prave poti in vodi v nove oblike zatiranja in krivice. Sovjetski komunizem vodi politično, ki grozi drugim evropskim narodom z novo obliko imperializma.

Od srede

do srede

1. januarja: Trygve Lie je v noveletni poslanici izjavil, da so ZN mogočna ograja proti vojni in svetilnik upanja vsega človeštva v boljši svet. — Francoske nekomunistične sindikalne organizacije so dosegle sporazum za ustanovitev nove srednje sindikalne zveze; s tem so se odločno upre komunistom, ki so imeli v stari organizaciji prevladajoč vpliv. — Tudi predsednik Truman je izrazil v noveletnem govoru zaupanje v ZN. — De Gasperi je v noveletnem govoru izjavil: »Nova italijanska ustava je dejstvo; njena načela ne smejo biti le mrtva črka«. — Papež je dejal, da bo to leto brez dvoma leto težkih odločitev; mi — je dejal — bomo rotili še naprej, vse tiste, ki imajo v svojih rokah odločitev, naj imajo vedno pred očmi dejstvo, da je mir nedeljiv in da zanj ni nobena žrtev prevelika. — Odkar je prevzela komunistična zunanje ministrstvo rusovska Ana Paukerjeva je odstopilo odnosno so opustili iz tega ministristva preko 400 nameščencev. — Ena tretjina turškega državnega proračuna je določen v narodno obrambo.

2. januarja: Gospa Rooseveltova je dejala, da Wallace ni bil nikoli dober politik ter tako ne bo nikoli ničesar napravil kot voditelj tretje stranke. — Oddeiki redne grške vojske se pomikajo proti albanski meji, da bi odrezali pot gverilcem, ki beže od Konice. — V Parizu in na Dunaju so podpisali sporazume za nudnostno pomoč, katero nudijo Združene države Avstriji in Franciji. — Finančna komisija francoske narodne zbornice je odobrila Mayerjev načrt za rešitev francoskega franka. — Kitajske vladne čete so dosegle v Mandžuriji velik uspeh v boju proti komunističnim tolpom pri Mugdenu in Čang-Čunlu.

3. januarja: Poveljstvo ameriške mornarice je objavilo, da bo 6. januarja odpotovalo v Sredozemlje določeno število mornariških strelcev, ki bodo dodeljeni letalonosilki »Midway« in trem lahkim križarkam. — Stristranska komisija, ki vodi preiskavo o bodočnosti italijanskih kolonij, je odpotovala na tridnevni obisk v Addis Abebo, potem ko je v veliki tajnosti dokončala poročilo o obisku v Eritreji. — V Rimu so podpisali sporazum glede nudnostne pomoči, ki jo bodo dobavile Združene države Italiji. — Bivši romunski kralj Mihael je odpotoval iz Romunije proti Švici.

4. januarja: Britanski ministrski predsednik Attlee je obtožil Sovjetsko zvezo, da vodi politiko, ki proti drugim evropskim državam z novo obliko ideološkega, gospodarskega in strateškega imperializma. — Predvidevajo, da bo ameriško zunanje ministrstvo v kratkem objavilo povišanje ameriške pomoči grški vojski. — Kolegi švedskega specialista za raka Bervena, ki je bil poklican v Moskvo, so mnenja, da je bolnik sam generalisim Stalin. — General De Gaulle je poudaril, da je prišel trenutek preusmeritve francoskega naroda, da bo mogoče republiko obnoviti od nog do glave. — Britanski, ameriški in mehiški predstavniki v komisiji Združenih narodov za Balkan so komisiji predložili poročilo, da je sedanja ofenziva gverilcev prišla iz albanskega ozemlja ter da so gverilci prejeli in še prejema stalno vsakovrstno pomoč iz Albanije. — Grški ministrski predsednik Sophoulis je k odpošiljavci strelcev ameriške mornarice v Sredozemlje izjavil, in je

Od srede
do srede

(Nadaljevanje s prve strani)

dokaz, da so Združene države odločene, da ne bodo nikdar dovolile, da bi Grčija propadla. — Avstrijski predsednik Karl Renner je dal izjavo, da bo rešitev nemškega vprašanja v Potsdamu prešla v zgodovino kot zgled in opomin bodočim generacijam zgodovinarjev zaradi svoje površnosti.

5. januarja: Opolnoči poteče rok, ko morajo italijanski in jugoslovanski zastopniki poročati Varnostnemu svetu glede razgovorov o tržaškem guvernerju; v Beogradu ne smatrajo za verjetno, da bi bili zastopniki dosegli glede guvernerja kakšen konkreten sklep. — V Washington je odputoval bivši francoski minister Pierre Mendez; imel bo razgovore o novem posojilu ameriške vlade ali mednarodne banke za ureditev francoskih financ. — Na vprašanje o udeležbi Španije pri Marshallovm načrtu je španjski zunanji minister Alverto Merthin Artajo dal izjavo, da bi morale veselite dati Španiji olajšave pri nakupu surovin in strojev, če hočejo v resnici vse uporabiti za obnovo Evrope. — Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo poročilo, da obstajajo neizpodbitni dokazi, da Albanija, Jugoslavija in Bolgarija nudijo pomoč grškim gverilcem. — Republikanski senator William Knowland je poudaril, da bi bilo po njegovem mnenju zelo neumno še nadalje izročati Sovjetski zvezi industrijske naprave v smislu potsdamskega sporazuma, ko je Sovjetska zveza že prekršila druge določbe tega sporazuma. — 30. januarja bo v Luksemburgu kongres krščanskih demokratskih strank v zahodni Evropi. — Francoska narodna zbornica je odobrila protinflacijski zakon ter s tem dala posredno zaupnico Schumanju vladi.

6. januarja: Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da preučujejo načrt za sklicanje nove konference o Marshallovm načrtu v Parizu, in sicer 20. januarja. — Britanski parlamentarni krogi imajo zadnji Attleejev protikomunistični govor za jasen znak odločne volje Velike Britanije, da bo začela novo zunanjo politiko in skušala omejiti sovjetski vpliv. — Ameriška in grška vlada sta se sporazumeli o nadaljnjem povečanju redne grške vojske in sicer za 12.000 mož. — Belgijska vlada je zahtevala izročitev bivšega nacističnega feldmaršala von Paulusa, ki je zdaj v Sovjetski zvezi na četu vojske okoli 124.000 nemških beguncev; von Paulus je obdolžen vojnih zločinov v Belgiji. — Francoski senat je odobril osnutek vladnega protinflacionističnega zakona.

7. januarja: Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da so ameriško mislijo v Grčiji pooblastili, naj 15 milijonov dolarjev, ki so jih prvotno določili za gospodarsko obnovo države, nakaže za nabavo opreme grški vojski. — Štiri in dvajset ur po zapadu roka, ki ga je določil Varnostni svet za sporazum med Jugoslavijo in Italijo glede tržaškega guvernerja, niso še dosegli nobenega sporazuma. — Velika Britanija bo Jugoslavijo in Bolgarijo opozorila na posledice, ki bi lahko nastale, če bi priznale Markosovo gveriljsko vlado.

Prijava vojne škode
Radi važnosti sporočamo javnosti, da rok za prijavo vojne škode, ki je nastala kjerkoli v italijanskih kološnjah v Afriki, ni še potekel in je na vsak način podaljšan za nedoločen čas.

Begunci iz Julijske krajine imajo tudi še čas prijavit vojno škodo vsaj do **15. marca 1948**, in morajo prijave nasloviti na **Podtajništvo za vojno škodo — Corso Italia 108 — Rim** (Sottosegretariato danni di guerra — Corso d'Italia N.º 108 — Roma). Prijave, ki so jih begunci že vložili na kako finančno intendanco, bodo uradno poslali na gornji naslov v Rim. Kar se tiče premoženja, ki so ga begunci ali drugi italijanski državljani zapustili v Jugoslaviji, smo zvedeli, da se je ustanovila v Rimu posebna komisija, ki ima namen preučiti vse zadeve, ki so nastale v zvezi z mirovno pogodbo, kar se tiče premoženjskih in odškodninskih določil.

Radi važnosti ponatiskujemo

PROGRAM

„Slov. demokratske zveze“ za STO

ki ga je kongres 21. dec. sprejel

Naš smoter (cilj) je združenje vseh demokratskih sil slovenske, hrvatske in srbske narodnosti v svrhu moralne, kulturne, socialne in gospodarske povzdige vseh sloven našega ljudstva na Svobodnem tržaškem ozemlju (STO).

Pri našem delu nas bodo vodile sledeče smernice.

I.
Svobodno tržaško ozemlje kot mednarodna državna tvorba je gotovo dejstvo. To dejstvo sprejemamo in smo za politično neodvisnost STO, ki mora vzdrževati dobre prijateljske odnose do vseh držav, zlasti do sosednih držav in do držav svojega zaledja.

II.
Ustava STO se ima zgraditi v smislu tržaškega statuta na podlagi demokratskih načel.

Vsa zakonodaja naj sloni na načelu dobre vere. V javni upravi naj vlada absolutna poštenost in nepristranost.

Korupcija se mora zatreti v vsem javnem življenju. Ona je hudo socialno zlo in se temu primerno kaznuje.

III.
Uprava mora biti razbirokratizirana in poenostavljena. Uradniki se sprejemajo edino na podlagi strokovne in moralne kvalifikacije. Prednost pri nameščanju imajo osebe rojene v STO ali v Julijski krajini in ki znajo oba uradna jezika.

Varnost državljanov je predpogoj za mirno ustvarjalno delo in za splošni napredek, zato gre brezhibni in učinkoviti varnostni službi vsa pozornost.

IV.
Medsebojno razumevanje, spoštovanje in strpnost so predpogoj za mirno sožitje med nami in našimi sodržavljanji italijanske narodnosti, na podlagi narodne in jezikovne enakopravnosti in popolnega svobodnega razvoja obeh narodnosti.

V.
Vsi državljani STO, ne glede na spol, imajo enake pravice in enake dolžnosti.

VI.
Za vsakega človeka hočemo svobodo pred strahovanjem, svobodo pred pomanjkanjem, svobodo vere, misli in političnega prepričanja, združevanja in kretanja, nevmešavanje v njegovo zasebno življenje ter nedotakljivost stanovanja in pisemsko in telefonsko tajnost.

VII.
Državljanom je zajamčena svoboda vere in vesti in nikdo se ne sme ovrniti v izvrševanju svojih verskih dolžnosti in pri pokličenem izvrševanju verskih obredov.

VIII.
Vzgoja otrok je pridržana družini in šoli, državni ali zasebni, po svobodni izbiri staršev.

IX.
Šola je nepolitična. Ona je dopustna vsakomur: revnim nadarjenim učencem naj se omogoči brezplačno šolanje. Vzgoja mladine se vrši po priznanih etičnih načelih, v ljubezni do bližnjega, v spoštovanju staršev in tradicij svoje zemlje in svojega rodu, ki miroljubnosti in strpnosti do sodržavljanov druge vere, miselnosti in narodnosti, ne k sovraštvu in nasilju.

X.
Le v skupnem tvornem sodelovanju vseh slojev našega ljudstva je zajamčen obstoj in napredek našega naroda in njegovih kulturnih vrednot. Zato načelno odklanjamo nadvlado enega samega sloja ali razreda nad celim narodom, ker se je doslej tako nadvlada izpridila povsod v totalitaristično nadvlado peščice ljudi.

XI.
Socialno vprašanje se reši na podlagi socialne pravičnosti. Vse steno in pravičino je odmeriti za služek za storjeno delo, tako, da se zajamej vsakemu državljani, ki ni delomrznec, za dostojno življenje njega in družine, zadostni

dohodek; v onemglosti in starosti pa potrebni dohodek za življenje potom socialnega zavarovanja. Posebno pozornost je obrabati vajencem, mladoletnim, ženskam, nestalno zaposlenim in nezaposlenim.

Ziviljenjska raven vseh, zlasti delovnega ljudstva, kmeta, ribiča, delavca in uradnika, se mora dvigniti in zrvnati navzgor in ne navzdol. In ravno zato odklanjamo kolektivizem, ker ta vzravnava življenjski standard navzdol mesto navzgor in vodi v splošno obubožanje.

XII.
Smo za znižanje delovnega urnika, za pravico delavcev in nameščenecv vseh uprav do stavke (štrajka) v borbi za njih gospodarske in socialne interese ter za pravice združevanja v svobodnih delavskih sindikatih, ki morajo štiti koristi delavca, ne pa biti samo ekpozitura političnih strank.

Pri velikih podjetjih imajo delavci pravico do kontrole in do soudeležbe pri čistem dobičku. Delavcu in nameščenecu je pustiti prosto voljo in prepričanje, ne smeta biti zaslužnena eni stranki in eni ideologiji, ki ubija v njih samostojnega človeka; biti morata sama gospodar svojega prostega časa, da se posvetita družini, izobrazbi in potrebnemu razvedrilu. Delavcu in nameščenecu je treba omogočiti, da prideta do lastnega doma.

XIII.
Kmet mora biti na svoji zemlji samostojen gospodar, ki samostojno razpolaga ne samo s svojo zemljo, ampak tudi z njenimi pridelki. Svobodna in gospodarsko trdna kmetija je predpogoj za zdravo in svobodno kmečko družino, ki jo je treba kot socialno edinicu podpirati in obraniti. Zato se mora pomagati kmetu do take kmetije, ki bo v stanu dostojno preživljati njega in njegovo družino. Smo za umno družitev raztresenih parcel iste kmetije in proti kosanju posestev pod eksistenčni minimum. Nadštevilo

POLITIČNI OBZORNIK:
Mala skupščina Združenih narodov

Dne 5. t. m. je bil v Lake Successu prvi sestanek male skupščine Združenih narodov. Glavni tajnik Lie in ameriški delegat Austin sta naglasila, da je njeno delo zelo koristno, ker lajša glavni skupščini reševanje mednarodnih političnih problemov. Za predsednika je bil izvoljen mehiški delegat dr. Louis Padilla Hervo, za podpredsednika pa Belgijec Fernand Van Cangenove. Na zasедanju so bila prazna mesta Sovjetske zveze ter njenih petih satelitov, to je Ukrajine, Bele Rusije, Poljske, Češkoslovaške in Jugoslavije.

Ameriški delegat Austin je v njegovem govoru poudaril:

Glede mednarodnega sodelovanja na političnem področju in na področju vzdrževanja prijateljskih odnosov med narodi, ni bilo redno ustanovljenega telesa, ki bi pomagalo glavni skupščini pri tem delu. Zato je glavna skupščina ustanovila malo ali vmesno skupščino, ki naj zamaši to vrzel, ta sklep je sprejela velika večina glavne skupščine, ker je smatrala, da je očitno potreben. Mala skupščina je bila ustanovljena kot podrejen organ. Njen namen je strogo omejen. Če se bo obnesel, ga lahko prihodnja glavna skupščina podaljša. Pričakujemo lahko, da bo iz letošnjih izkušenj mala skupščina trajna organizacija.

Glavni predmet dnevnega reda male skupščine je zdaj vprašanje veta v Varnostnem svetu. Glavna skupščina je 21. novembra sklenila, naj mala skupščina preučiti to

kmečko prebivalstvo se usmerja v pomorstvo, trgovino in industrijo. Odklanjamo razbijanje kmeta in ustvarjanje kmečkega proletariata iz političnih vidikov, ki vodi k znižanju življenjske ravni. Kmetijske šole naj nudijo kmečkemu prebivalstvu potrebno strokovno izobrazbo. Kmečko združništvo bodi prostovoljno združenje svobodnih kmetov, ki zadruga sami upravljajo v korist kmečkega stanu, ne pa v korist političnih strank.

XIV.
Naloga gospodarske politike je ustvariti dovolj sredstev za čim popolnejše kritje vseh kulturnih in ekonomskih potreb vseh državljanov ter omogočiti zaposlitev vseh proizvajalnih sil.

Gospodarstvo naj sloni na privatni lastnini, ki naj vrši socialno funkcijo in na osebni iniciativi (podjetnosti), kot najuspešnejšem činitelju za tvorbo novih gospodarskih dobrin.

Poštenost, korektnost in lojalnost naj bodo temelji gospodarskega udejstvovanja. Vsakdo ima v gospodarstvu pravico do poštenega zasluška, izkoriščanje je nemoralno in dobiček iz izkoriščanja naj gre oškodovancu ali državi.

XV.
Smo za poddržavljenje velikih podjetij, ako se to izkaže iz narodnogospodarskih vidikov za koristno.

Nikomur ne sme država odvzeti njegove imovine kakor samo v primerih, ki jih zakon določa in kadar to zahteva zakonito ugotovljeni javni interes, proti plačilu pravične odškodnine.

XVI.
Trgovina je svobodna; država jo pospešuje z organizacijo prometnih zvez, s primerno prevozno tarifno politiko in z zaščito v inozemstvu.

XVII.
Naša trgovina in finančna politika imata za cilj, da postane celo STO prosto carine z zdravno denarno valuto in s stalno denarno kupno močjo.

Vsi denarni zavodi stoji pod državno kontrolo, ki mora zlasti varovati koristi vlagateljev.

Davki naj bodo progresivni in naj jih nosi predvsem, kdor jih lažje prenaša.

Trst, avgusta 1947.
Izvršilni odbor
Slov. Demokratske zveze za STO
v Trstu.

močne obrambne ukrepe. To delovanje bi namreč pomenilo tuje vmešavanje, ki ne more biti dovoljeno. Urugvajski predsednik je izjavil, da more biti Urugvaj le sedež demokracije.

Kadar so komunisti na oblasti...

Ko je odbor Združenih narodov razpravljal o predloženi listini pravic je zastopnica Indije predlagala, naj bi dodali pravicam o svobodi še točke, ki govoro o enakopravnosti in človekovi varnosti. Proti predlogom indijske zastopnice se je dvignil zastopnik Sovjetske zveze in rekel, naj bi celo vrsto osnovnih človeških pravic črtali, češ da so nepotrebne. Za nepotrebne je označil na primer tudi *človekovo pravico do življenja, do osebne svobode, zasebne lastnine in pravico do prostega gibanja*. Menil je dalje, da ni potrebno sprejeti odstavka, ki govori o *pravica človeških bitij, ki so v sili, da bi se mogle pritožiti*.

Trideset let je Sovjetska zveza kričala s komunističnim biplom, da so Indijci zaslužni, sedaj ko so postali samostojni in neodvisni in po lastni izkušnji vedo, kakšne so pravice, ki bi morale biti človeku zajamčene, se zastopnik Sovjetske zveze upira zakonitvi najosnovnejših pravic, zlasti tistih, ki jih komunizem najbolj pogaža. Gre namreč za usodo GEPEU in OZNE ter za propad komunističnih režimov, ki temeljijo na zaslužjevanju!

V Veliki Britaniji so poddržavili železnice

Ob polnoči s 31. decembra na 1. januar so v Veliki Britaniji poddržavili štiri glavne železniške družbe in 54 manjših. Ta važen dogodek v zgodovini britanskega prometa se je izvršil brez vsake slovesnosti. Seststo tisoč železniških delavcev je opravljalo svoje delo kot prej, potniki pa tudi gotovo ne bodo opazili razlike. Toda od te ure dalje vodi britanske železnice samo en delodajalec, in sicer prometna komisija.

Železnice imajo 52 tisoč milj železniške proge, na katerih vozi 22 tisoč lokomotiv, 40 tisoč potniških voz in milijon 200.000 tovornih voz.

V britanski železniški sistem je vključena tudi največja skupina hotelov in ladjedelnic na svetu, in sicer: 7 tisoč hotelov in 50 tisoč hiš. Pristaniški doki in ladjedelnice obsegajo 96 milj obale s 76 različnimi prostori in tvorijo del te ogromne organizacije. Cestnega prometa v Veliki Britaniji še niso poddržavili.

Sovjetski in ameriški delavec

Kot znano so pred kratkim v Sovjetski zvezi zamenjali stare rublje za nove. Za 10 starih rubljev je sovjetski državljan v večini slučajev dobil enega novega in si je zanj seveda mogel kupiti več nego za prejšnji rubelj. Sovjeti so ob tej priliki na dolgo in široko pisali po časopisih in govorili po radiu o veliki važnosti zamenjave in poudarjali vse mogoče gospodarske prednosti.

Dopisnik znanega ameriškega tednika »Time« Willy Lisner pa si je celo zadevo nekoliko približje ogledal in poslal svojemu listu kratko poročilo. Precej brezobzirno je ta dopisnik pogledal skozi šumo govorjenja in statističnega finančnega temeljevanja. Njegovi zaključki so jasni kot beli dan in prav nič učeni. Primerja enostavno količine hrane in

obleke, ki si jih lahko kupita sovjetski in ameriški delavec za svoje plače. Tako mora na primer ameriški delavec delati 7 minut, da zasluži toliko, da si zamore kupiti pol kilograma ržene ga kruha. Sovjetski delavec pa mora za pol kilograma kruha dati polovico tega, kar zasluži v eni uri. Pri belem kruhu je stvar še slabša. Ameriški delavec mora delati 7 in pol minut za pol kilograma belega kruha, sovjetski delavec pa 70 minut. Ako si hoče ameriški delavec kupiti pol kilograma teletine, mora za to izdati polovico svoje urne mezd. Sovjetski delavec pa zasluži za pol kilograma teletine šele, ako gara 5 celih ur. Podobno je pri maslu. Ameriški delavec zasluži v malo več kot tri četrt ure toliko, da si lahko kupi pol kilograma masla, sovjetski delavec pa mora delati za to 10 in tri četrt ure. Ameriški delavec že po 6 in pol minute dela zasluži steklenico piva, sovjetski delavec pa mora za to delati 171 minut. Pri obleki je podobno. Ameriški delavec zasluži toliko, da njegova 2 in pol urna mezda zadostuje za nakup navadne delavske bombaževinaste obleke, sovjetski delavec pa mora delati več kot 30 ur, preden si lahko kupi enako obleko. Se mnogo slabše pa je razmerje pri volnenem blagu in obleki. Ako si hoče ameriški delavec kupiti dobro volнено obleko, mora zanj izdati toliko, kolikor zasluži v 3 dneh in pol. Sovjetski delavec pa mora izdati za enako obleko toliko, kolikor zasluži v 58 dneh dela.

»Time« pravi na to primerjavo: Taka statistika se nikakor ne dokazuje, da je ameriški kapitalistični sistem boljši od sovjetskega. Dokazuje pa nekaj drugega: to je dejstvo, da Sovjetska zveza 30 let po socialistični revoluciji plačuje svojim delavcem le desetino tega, kar prejemajo v kapitalistični Ameriki. Ako bi sovjetski delavec dobil 10 krat toliko kot delavec v Ameriki, namesto 10 krat manj, potem bi se mu zdelo morda, da se izplača za to živeti v policijski državi.

Brezvestno hujskanje

O sv. misijonu v Borštu, ki se je začel na božični praznik 25. dec. in je potem mirno potekal do 29. dec. zvečer, ko so ga z razgrajanjem onemogočili posuroveli komunisti, ne bomo poročali podrobnosti, ker sta v tem pogledu prinesla podrobne podatke »Slov. Primorec« in »Tedden«. Komunisti iz Boršta in njihovi povabljeni iz Boljunca in Ricianja so se zopet enkrat razgallili in pred svetom pokazali, kako razumejo versko svobodo. Mi želimo našo javnost opozoriti samo na brezvestno hujskanje, ki jo pri takih »nedolžnih« prilikah razvijajo »Pr. dn.«, ki se divjejo pokoriti njegovi tako imenovani »enotnosti« na Primorskem.

1) Komunistični priganjači, ki uživajo popolno zaščito slovenskega »Pr. dn.«, so razbijali slovensko cerkveno prireditev, pobožnost sv. misijona, s prepevanjem ital. komunističnih pesmi, v prvi vrsti »Bandiera rossa«.

2) Misijonar g. Ludovik Savelj je bival že od l. 1938

v misijonski hiši na mirenskem Gradu, odkoder so njega in njegove sobrate pregnali fašisti. Na povabilo slovenskih vernikov so si najeli zasebno stanovanje v Trstu in delovali s tako neumornostjo po vsej deželi, da si je g. Savelj nakopal težko kostno bolezen in je moral med vojno 2½ leti ležati z noge v mavcu. Tedaj nikak begunec, še manj pa domobranski kurat, če-

prav bi tudi to ne bilo nič nečastnega. Znano je, da so mu Nemci ustrelili 6 najbližnjih sorodnikov, med njimi tudi brata in sestrično.

3) Misijonar se je odpeljal 29. dec. zvečer z zavezniškimi oklopnimi avtomobili, poroča »Pr. dn.«, resnica pa je, da je g. Savelj imel še drugo jutro, 30. dec. sv. mašo s pridigo ter je ob devetih zapustil Boršt.

Zasluznim možem - časten spomim

Zadnje dni decembra so minila tri leta, odkar sta umrla dva odlična slovenska javna delavca na Goriškem iz dobe med dvema vojnima: dr. Janko Kralj (27. dec.) in profesor Jožko Bratuž (29. dec.). Za pogrebom prof. Bratuža je šlo vse, kar je tedaj v goriškem mestu čutilo slovensko, ker so ga vsi poznali in ljubili in ker je vsakemu s svojo pesmijo olajšal kak trenutek v življenju. Dr. Janko Kralj pa je zapustil ta svet v Rimu, ki nam je bil tisto leto v nedosežni daljavi, kajti med Gorico in Rimom je ležala fronta. Zato smo za njegovo smrt zvedeli šele pol leta kasneje. Zvedeli smo pa tudi, da je korakala za njegovo krsto vsa slovenska in jugoslovanska kolonija, ki je bila v Rimu tisti čas zelo številna in ki ga je vsa cenila.

Dr. Janko Kralj

je kot politik in javni delavec segel daleč preko goriških mej. Poznali so ga po vsej slovenski zemlji. Izšel je iz preproste družine. Zato je zgodaj izkusi težko borbo za obstanek, ki mu je dala nenavadno socialno zavest in čutenje. Malo je ljudi, ki bi bili vedno tako pripravljeni pomagati sočloveku v stiski, bodisi s toplo besedo in dobrim svetom ali pa z zadnjo liro iz žepa kot pokojni Janko.

Danes je še nemogoče oceniti vse delo dr. Kralja. Preveliko je in še preblizu. Objektivni zgodovinar trpljenja primorskih Slovencev pod fašizmom bo moral veliko strani svoje knjige

posvetiti delu Janka Kralja. Dr. Kralj je bil nenavadno bistra politična glava. Skoda samo, da mu dušiče ozračje fašistične diktature ni dovoljevalo, da bi v graditeljskem delu razvil vse svoje sposobnosti. Izživljati se je moral le v trdi opoziciji, v naporu za ohranitev narodnih in kulturnih vrednot goriških Slovencev. Da fašizem v svoji raznarodovalni politiki ni uspel, je v veliki meri tudi zasluga dr. Kralja.

Uveljavil se je zlasti kot časnikar in publicist. Sodeloval je pri mnogih slovenskih listih od ljubljanskega »Slovenca« in dijaške »Zore« do »Goriške straže« in »Novega lista«. L. 1924. je izdal prvo pod fašizmom zaplenjeno slovensko knjigo »Boji malega naroda«. Uredil je drugi letnik »Jadranskega almanaha« in »Socialno čitanko«. Npregledno je število njegovih člankov in razprav. Vsi se odlikujejo po jasnosti razlage in po logičnosti zaključkov.

In še nečesa ne smemo pozabiti. Bil je prepričan demokrat. Diktature je sovražil, ker so proti človeški naravi in nemoralne. Zato je trpel preganjanje pod fašizmom. Bil je konfiriran na Liparih in pozneje večkrat zaprt. Ko je med vojno nastopila rdeča revolucija pod geslom osvobodilne borbe, je takoj spoznal pravi značaj tega »osvobodilnega« gibanja, da je šlo namreč le za komunistično revolucijo, ne pa za borbo proti okupatorju. Zato so ga rdeči začeli besno napadati. Jeseni 1943 se jim je

umaknil v Rim, kjer sedaj čaka, da bi se »vremena Slovincem zjasnila«.

Prof. Jožko Bratuž

je tudi oral na globoko, a na drugi njeni. Bil je predvsem vzgojitelj mladine. Semena, ki jih je polagal v mlade duše Alojzijeviskih gojencev, še danes zorijo v lepe sadove, kajti naj je gojenec pozneje ubral katero koli življenjsko pot, dobrih naukov in svetle osebnosti vodje Bratuža gotovo ni pozabil. Najtrajnejše zasluge si je Jožko Bratuž nabral na vzgojnem in šolskem področju. Več let je bil vođa slovenskega Alojzijeviskega in profesor Malega semenišča v Gorici.

Pa še za eno lepo stvar je gorel: za glasbo. Petje, orgljanje mu je bilo skoraj poslanstvo. Prepeval je v čast božjo in veselje poslušalcev. V njem je bilo nekaj tistega velikega duha, ki je prešinjalo znamenite umet-

nike. Njegova pesem je šla do srca in pustila tam lep, topel spomin. Ob njej je človek pozabil na težo in tegobe v časih pod fašistično strahovlado in duša se je za hip sprostila v zračne višave. To ve ceniti le tisti, ki je leta in leta preživel v sivem mraku fašističnega pritiska.

Prof. Bratuž je skrbel, da se slovenska lepa pesem ne bi izgubila. Dal je pobudo za objavo štirih velikih cerkvenih pesmaric goriške Mohorjeve družbe. Uredil jih je Vinko Vodopivec, a veliko podrobnega dela je pri njih opravil Jožko Bratuž. Prav tako je pripravil za tisk zbirko ljudskih prepevk »Barčica«, ki je doživela že III. izdajo. Sledila bi naj druga zbirka z naslovom »Venček«, a je policija rokopolila in uničila. Pomagal pa je tudi skoraj pri vseh glasbenih publikacijah, kar jih je izšlo na Goriškem. Sedaj prepeva v nebeski slavi. Pozdravljena, čista in blaga duša!

KRATKE VESTI

Proti koncu meseca novembra je Avstrija znižala vrednost šilinga za 66,66% vrednosti in ga zamenjala z drugimi bankovci. Tedaj je edini komunistični minister v dunajski vladi odstopil s besedami, da noče biti član vlade, ki meče v bedo, nosi lakoto in izrablja ubogo ljudstvo. Par tednov pozneje je nepričakovano sovjetska Rusija sama znižala za 90% vrednost svojega rublja in ga zamenjala z novimi bankovci. Tudi ona je torej še bolj vrgla v bedo, prinesla lakoto in izrabila ubogo ljudstvo.

Odstopivši minister komunist iz Danaja je seveda osramočen molčal! Tako se smešijo komunisti tudi v lastnih dejanjih.

*
Družinski očetje zahtevajo pri volitvah več glasov

V Bruslju v Belgiji je pred kratkim zborovalo nad 30.000 družinskih očetov, ki skrbje za štiri ali več otrok. Poslali so vladi protest, ker imajo pri volitvah samo en glas kot vsak 21 letni mladenič brez družine, čeprav bi morali njihovi glasovi v večji meri odločati, kadar gre za določanje vrhovnih državnih organov, ker vzgajajo novi rod in nosijo zaradi tega mnogo težjo odgovornost kot neporočeni. Pritožili so se tudi, da očetje številnih otrok niso sorazmerno upoštevani pri davčnih olajšavah in da so družinske podpore prenizke.

*
Britanski izvedenci za ruske zadeve pravijo, da bo denarna reforma v Sovjetski zvezi najbolj zadela baltske sovjetske republi-

Sram ga je bilo...

Čas beži, s tako brzino hiti, da imam od časa do časa občutek, da ne bomo kos tej brzini. In ob takih prilikah se izprašujem, če je sploh vredno živeti, če je vredno pehati se za kos kruha, ki v tej zagrenjeni dobi, ki jo preživljamo, čisto ne gre v slast.

Sveč je ponorel, svet je posurovel v taki meri, da bo znanjem težko najti ravnovesje, čeprav nekateri sanjajo o zlatem veku, ki ima priti. Za mene je bil zlat vek, so bili zlati časi tisti časi, ko si našel med ljudmi zapanje, ki je odtehtalo vsako pisano, podpisano in kolekivano pogodbo.

»Star ste, ne morete slediti stopinjam mladim!« je nedavno modroval mlečozob petindvajsetletnik.

Nasmehnil sem se ter zavrnil zanešenjaka: »Prav imate: prestar in preveč izkušen človek sem, zato ne morem slediti norosti. In premehek sem, zato se ne

ke in one, ki so na novo priključene Sovjetski zvezi in bo mogoče tudi pospešila odpravo neodvisnih kmetov.

Baltske republike do sedaj niso imele kolhoznega sistema, katerega niso mogli uvesti tudi v bivši poljski zapadni Ukrajini in bivši češkoslovaški Karpatski Ukrajini.

Če bodo sedaj izgubili veliki in srednji kmetje večji del svojih prihrankov, potem obstojajo za uvedbo kolhoznega sistema boljše predpogoji kakor prej.

Kmet je za izvedbo komunističnega sistema največja ovira, komunizem pa najhujši sovražnik kmeta!

*
Vlada Sirije je proglasila komunistično stranko za nezakonito in odredila zaporo vseh sedezev te stranke po vsej državi.

*
Sredi meseca decembra so v Združenih državah Amerike preskusili v največji tajnosti novo letalo za bombardiranje in sicer na reakcijski pogon. Letalo tehta 700 kvintalov in lahko prenese bombo težko 100 kvintalov. Leti pa z brzino zvoka.

*
Meseca novembra je Tito izjavil ameriskemu novinarju, ki mu je stavil tozadevno vprašanje, da ne pomaga komunističnim gverilcem v Grčiji, ker je usoda vsakega napadalca neizbežen poraz.

*
Ves svet pa ve, da Tito gverilcem pomaga, zato je tudi ves svet prepričan, da bo Tito poražen, kar dokazuje že sam poraz gverilcev pri Konici.

*
morem naslanjati ob surovosti. Človek romantike odklanja brutalnost!«

Moje odgovor mu je bil dobrodošel, kar je izrazil z besedami: »Mi mladi nismo zasranji, mi smo stvarni, kajti samo stvarnost vodi do cilja.«

Kar sem želel, to sem dosegel: njegov odgovor je bil moje orožje: »Mladi prijatelj, sem mu odgovoril, če bi ne bilo romantike, bi ne prišlo do osvobodilnega boja. Če to negirate, poveste, da ste zasledovali samo osebne koristi!«

Mladenič je umolknil... Zakaj, ne vem, a zdi se mi, da je umolknil samo zato, ker ga je bilo sram priznati, da je zasledoval samo koristi; sram ga je bilo, ker ve, da vem, da uživa danes koristi...

Veruj mi, jaz privoščim vsakomur, da uživa, samo bojim se, da se človek ne spozabi tako daleč, da bi se ob preobilnem uživanju opijanal.

V življenju sem imel često priliko opazovati siromake, ki so kričali: »Mi, samo mile — pa je prišla pomladna slana, ki jih je pobrala in je bilo konec snijih in samo njih!«

REŠITEV DELAVSKE TRAGEDIJE

Zapadno poloblo zajame od časa do časa močan stavkovni val. Politična in splošna stavka, ki je bila za Sorela samo bajka in praktično neizvedljiva, je postala živa resničnost. Vlade in narodi se tresejo pred drznostjo podzemskih voditeljev, ki so za dosego svojih ciljev pripravljene žrtvovati vse, tudi obstoj in neodvisnost lastnega naroda. Delavstvo je slepo orodje v rokah teh izkoriščevalcev.

Sodobni človek je pozabil, zakaj sploh živi. Materializem ga je prevzel popolnoma. Čudovito je napredoval v tehniki, pozabil pa je na duhovne vrednote. Zašel je v duhovno krizo. Duhovna kriza pa je dejansko večja kot kriza želodca. Veliki državniki naših dni, kakor Truman in Attlee, so to javno izrazili in pozvali svet, da se povrne nazaj k duhovnim vrednotam. Torej sodobni človek se mora duhovno preroditi. Spoznati mora, zakaj živi, dolžnosti do samega sebe in do bližnjega, svoj končni cilj. Tako bo postal vreden življenja, svetu bo dal novo obličje.

Družina — temelj naroda in države je v ruševinah. Mati — srce družine je vržena v vrtnice gospodarske tekme, ponižana in odtujena svojemu naravnemu poslanstvu. Pomanjkanje gmočnih sredstev onemogoča ustanavljanje novih zdravih družin. Obstoječe družine delovnega človeka živijo v mizeriji in pomanjkanju.

Dajmo sodobnemu človeku zdrave pojme o družini, postavili bomo trdne temelje naši domovini. Izločimo ženo-mater iz gospodarske tekme in jo vrnimo družinskemu ognjišču, možu in otrokom. Mož-u-očetu bodi zajamčena primerna, življenjskim razmeram odgovarjajoča plača, da bo mogel dostojno preživeti sebe in svojo družino. Družini bodi zajamčen njen življenjski prostor, dani ji morajo biti gospodarski pogoji za pridobitev zdravega stanovanja in možnost zgraditve lastnega doma. Ne čredni, kolhozni človek, ampak v svojem poslanstvu avtonomna družina z vsemi svojimi naravnimi pravicami in dolžnostmi, je naš ideal!

Narod je postal masa, katero nasilnejši po načelih svoje »dialektike« izzemajo in uničujejo na najbolj podel način. Država, posebej v osehah male skupine izžemalcev človeške družbe, je postala največji »bog«. Ta je napovedala boj vsemu, kar je proti njej. Noče miru, hoče krvi.

Narod, skupnost vseh družin pripadnikov istega jezika, običajev in kulture, ki živijo na strnjemem narodnem ozemlju ali po sili tujca pomešani med drugimi, mora zaživeti svoje pravo narodno življenje. Spoštovane morajo biti njegove bistvene lastnosti, tradicija, zgodovina, kultura, neodvisnost in svoboda. V okviru narodne skupnosti urede vsi stanovi svoje duhovno življenje v svojih stanovsko-gospodarskih organizacijah. V njegovem višjem narodno-gospodarskem predstavništvu so zastopani v pravičnem razmerju vsi stanovi, v enakem številu delavci in delodajalci. Ti so urejalci narodno-gospodarske aktivnosti, nosilci in graditelji socialnega miru in pravičnosti.

Država je po svojem poslanstvu nujna družba, varovalka najvišjih interesov narodne in državne skupnosti. Spoštuje človeško dostojanstvo in njegove naravne pravice, ga štiti in mu pomaga na poti k življenjskemu in končnemu cilju. Urejuje življenje in aktivnost med posamezniki, družinami, vsemi nečestimi družabnimi, kulturnimi, socialnimi in političnimi organizirani. Spoštuje njih avtonomije in se ne vmešava v zadeve, ki jih katera izmed nižjih skupnosti lahko sama uredi. Brzda pretiran egoizem posameznikov in skupnosti in poseže energično povsod tam, kjer so v nevarnosti interesi skupnosti. Ni sama sebi namen, je v službi ljudstva, zavedajoč se, da je nad oblastjo države Bog, kateremu so podrejene vse stvari. Skratka, spoštuje naravni red bitij in ciljev.

V sodobnem gospodarstvu »kapitalističnem« ali »progresivnem« vlada največja tiranija, diktatura posameznikov ali države. Delavec je ponižan na stopnjo najnižje materije, postal je suženj, sredstvo svobodnega izkoriščevanja in zaničevanja.

Gospodarstvo je zato treba demokratizirati. Če hočemo demokracijo v političnem življenju, mora nujno ista biti popolnoma uresničena tudi v gospodarstvu, drugače demokracije v pravem pomenu sploh ni. Delodajalec mora videti v svojem delavcu sebi enako-pravnega človeka z istim ciljem, z istimi naravnimi pravicami in dolžnostmi. Zato bo delavec dobil življenjskim potrebam odgovarjajočo pravično plačo, dana mu bo možnost, da postane solastnik delničar podjetja. Soudeležen bo pri upravi in dobičku podjetja. Med delavcem in delodajalcem ne sme biti nobene nezaupljivosti. Oba sta poglavitna činitelja proizvodnje. Zato morata poznati vse medsebojne težave in tudi uspehe ter napredek. Zginilo bo tako nezaupanje in neumná razredna borba. Oba bosta nosila vse dobre posledice enako in bosta stala tesno ob strani pri premagovanju težav.

Morebitne medsebojne spore bosta reševala na sodobno urejen pravični način vreden civilizacije dvajsetega stoletja. V nesoglasju bo tako prevladoval razum s pravico in ne podzemlje ter razgrajajoča ulica.

Delavec dvignjen na stopnjo enakopravnosti bo z veseljem šel na delo. Delo mu bo dolžnost in vesela služba samemu sebi in narodni skupnosti. Mesto trde borbe za nujno potreben košček kruha, se bo vadil v vestnem izpolnjevanju svojih dolžnosti, se strokovno in kulturno izpolnjeval, da bo kos svojim nalogam.

Moderno socialno zavarovanje mora nuditi delovnemu človeku primerno pomoč in zaščito v vseh potrebah. Skrbelo bo za zdravje delovne sile, ki je na prvem mestu med vrednotami narodnega gospodarstva.

V tako urejeni družbi delavec zaživi novo življenje. Pozabil bo na tragedijo preteklosti, vzljubil bo življenje in domovino.

Politični bliski

»NIKOLI NE VEŠ...«

Znana ameriška revija »Time« je objavila v svoji številki od 29. dec. med drugim tudi naslednji članek:

»Budimpeštanski čistilci kanalov so bili naravnost zaprepaščeni: sam ravnatelj te ustanove je nekega dne izvedel pregled vseh kanalov, če ne bi v njih bila položena kaka bomba. Čudne stvari pa so se dogajale tudi zgornj, na svetlem. Po vseh glavnih ulicah je policija preiskovala stanovanja in pregledovala osebne izkaznice stanovalcev. »Nekega določenega dne«, je pojasnjevala policija, »bo prišel ukaz, ki bo določil »izredne varnostne ukrepe«: vsa okna morajo biti zaprta. In ne pozabite razobesiti zastave, je pripomnila policija. Kaj se je prav za prav pripravljalo?

Budimpešta je ugotovila: priti je imel veliki in dobri prijatelj Madžarske, jugoslovanski maršal Tito, da podpisše pogodbo o prijateljstvu in medsebojne pomoči. Prijatelji Madžarske so se pripeljali z zasebnim vlakom — vendar pa ne prej, dokler ni poseben vlak, poln vojakov, preiskovalci proge. Po prihodu je Tito prišel v poslopje parlamenta in se usmeril proti dvigalu. Naenkrat pa se je ustavil, zamajal z glavo in pomignil z roko. Eden izmed uradnikov je poslušno stopil v dvigalo, se z njim popeljal do vrha in zopet pristal v pritličju. Poskusna vožnja je izpadla ugodno. Nato se je dvignil sam Tito.

Podpisovanje pogodbe ni trajalo dolgo. Tito je vstopil v svojo limousino, varno pred streli, ter se odpeljal z mirno brzino okrog 100 km po eni izmed treh v zadnji minuti izbranih in izpraznjenih ulic.

Ko je kavalkada avtomobilov brzela po ulici, je iz cestnih kanalov brizgala voda: kanali so bili za vsak slučaj preplavljeni.

»Zakaj vse to«, je neki Budimpeštanc pobaral policista.

»Nikoli ne veš, kaj utegne pasti v glavo tem Američanom«, — je odgovoril prvi.

Povest obmejnih straž

Jugoslovanski vojak Črnogorec in ameriški vojak stražita na meji med STO-jem in Jugoslavijo. Vsak večer se srečata ob enajstih, da pokadita skupaj cigareto. Pri tem pogleda Američanec na svojo uro in pravi: »Samo še pol ure do izmenjave, hvala Bogu! In isto stori Črnogorec rekoč: »Da, samo še pol ure, hvala Titulu! Nekega večera pa je radovedni Američanec vprašal: »Kaj bi pa rekel, če bi Tito umrl?« Črnogorec se odreže: »Potem bi rekel, hvala Bogu.«

Vesti s Tržaškega

Cerkvena vest

Za tisti del tržaške škofije, ki je prišel pod Jugoslavijo, je bil imenovan za apostolskega upravitelja dr. Dragotin Nežič, bogoslovni profesor v Zagrebu. Svoj sedež bo imel v Pazinu.

Roparski napad

Policija je aretirala 27 letnega Rudolfa Heldta, nemškega državljana iz Koenigsberga, v ulici Bosco, št. 5. Pri njem so našli samokres znanke »Berretta« in osem nabojev, izmed katerih je bil eden v cevi samokresa. Pri zaslišanju je priznal, da je v noči 28. dec. napadel v bližini električne centrale na Opčinah šoferja Peronatta, kateri ga je na njegovo zahtevo peljal na Opčine.

Stroški za izboljšanje zemljišč

ZVU je izdala novo uredbo, s katero spreminja dosedanja določila o stroških za izboljšanje zemljišč. Glavna sprememba je v tem, da je najvišji prispevek ZVU h kritju stroškov omejen v bodoče na 38% celotnih obnovitvenih del.

Božični običaj

Ob božičnih praznikih so Tržačani opazovali lep nov običaj tukajšnjih šoferjev, ki so mestnim stražnikom na znanih križiščih delili božične zavoje. Akcije so se udeležili v velikem številu tudi vozači zavezniskih avtomobilov.

Novo cene vžigalic

Dne 2. t. m. so stopile v veljavo nove cene vžigalic: skatlice s 100 navadnimi »čerin« lir 20; skatlica s 50 lesenimi vžigalicami lir 10; ovitki z 28 vžigalicami vrste »Minerva« lir 7; ista vrsta s 48 vžigalicami lir 10 in skatlica s 100 žveplenkami lir 10.

Stavka bančnih nameščencev

Stavka bančnih nameščencev traja po vsej Italiji. V Rimu so trenutno pogajanja med državno federacijo kreditnih zavodov ter državnimi bankami. V znak solidarnosti stavkajo tudi tržaške banke »Hranilnica« »Tržaška kreditna banka«, »Julijska banka« in druge.

Aretacije članov krožka »Oberdan«

Kriminalni preiskovalni oddelk policije je objavil med tednom štiri nadaljna imena članov krožka »Oberdan«, ki so jih aretirali

ko nedeljo zjutraj smučarski »Beli vlaki«. Odhajal bo zjutraj in se vračal istega dne zvečer. Vožnja traja in nazaj stane 540 lir. Prijave pri agencijah za potovanje.

Nočni napad

Tri neznane osebe, ki so se izdajale za policijske agente, so pred dnevi skušale priti ponoči v stanovanje Ivana Sancina v Miljah, približno 300 metrov od obmejne črte. Sancin ni hotel odpreti vrat, na kar so neznanci izstrelili 8 strelcov iz samokresa proti oknu v pritličju. Menijo, da je atentat političnega značaja.

Cena kruha

Predstavniki tržaških pekov, ki dobavljajo redno kruh okoli 300.000 osebam, so predložili svoje zahteve pristojnim oblastem. V primeru sprejema teh zahtev bi morali dvigniti ceno kruha od 44 na 48 lir za kilogram. Načelnik ameriškega odposlanstva za pomoč STO Stanley Sommer je razpravljalo o položaju in poudarilo, da osepne vse obiskovalce ozemlja dejstvo, da vsebuje racionirani kruh tako visok odstotek bele moke, četudi ga prodajajo po mnogo nižji ceni kot v kateri koli drugi evropski državi. Nizko ceno in visoko kakovost kruha omogoča podpora v znesku 300 milijonov lir mesečno, ki jo nudi ameriško odposlanstvo. Za kritje potrebnih krušnih obrokov uvažajo Združene države na mesec po 3.800 ton pšenice, ki jo razdeljujejo deloma v obliki 2 kg testenin in deloma v obliki 250 gr kruha dnevno. V novembru in decembru lanskega leta so razdelili še posebne obroke moke. Z dohodki iz prodaje teh in drugih vrst blaga iz Združenih držav podpirajo razne dobrodelne akcije. Tako so nakazali denarno pomoč dobrodelnim organizacijam, ki morejo tako nadaljevati s svojim koristnim delom.

Prepoved vojaških organizacij

ZVU je izdala odredbo, s katero prepoveduje delovanje vojaških organizacijam. Besedilo poročevalnega urada ZVU pravi: Vsakdo, ki organizira oborožene sile na tem področju ali kakor koli sodeluje pri njih organiziranju, bo obsojen na dosmrtno ječo ali na nižjo zaporno kazen. Vsakdo, kdor postane član oboroženih sil ali pri njih sodeluje, bo obsojen na zaporno kazen, ne preko desetih let. Vsakdo, ki organizira polvojaške formacije ali organizacije delovanja teh organizacij — bo obsojen na zaporno kazen ne preko šestih let. Vsakdo, kdor postane član take polvojaške formacije, bo obsojen na zaporno kazen ne preko pet let.

»Rdeči križ za tržaško ozemlje«

Pretekli teden so nekatere organizirane skupine in del tržaškega tiska pokazale neko določeno razburjenje, ker je oddelek ZVU za podpore odbil priznanje »Rdečega križa za tržaško področje« kot potrebne organizacije. ZVU nima ničesar proti zakonitim protestom, obžaluje pa, če se do bromisleči meščani varajo s tako znanimi humanitarnimi razlogi. »Rdečemu križu za tržaško ozemlje« so svetovali, da naj bi v interesu učinkovitega humanitarnega delovanja in v interesu vseh narodnostnih skupin vzel v pretres združitev svojega delovanja z delovanjem italijanskega in jugoslovanskega odposlanstva, ki sta že ustanovljeni in delujeta z odobritvijo Zavezniške voj. uprave. Razen tega je ZVU predsedniku »Rdečega križa za tržaško ozemlje« vročila dopis, ki je navajal:

»Spoštovani gospod, našprošamo Vas, da sporočite Oddelku ZVU za podpore sledeče podatke: a) Kakršen koli dokaz, s katerim razpolagate, da je Vaša or-

ganizacija Rdeči križ »bona fide«.

b) Seznam osebja, ki je zaposleno pri Vaši organizaciji in delo, ki ga vsakdo opravlja.

c) Bilanco Vaše organizacije, iz katere bodo razvidni dohodki in izdatki. Ko bo ZVU prejela te podatke, je pripravljena vzeti vprašanje priznanja zopet v pretres.

NABREŽINA

Na nabrežinski postaji Bivio imamo od 15. septembra nameščeno železniško policijo, ki vrši nadzorne posle obmejnega prometa. Na poslopju, kjer ima sedež za policijski zbor, je napis samo v italijanski, kar pa ni v skladu s številčnim stanjem prebivalstva, ne s pisanimi papirji, ki so jih pri zeleni mizi sestavili štirje veliki. Gospodje nadzorniki, ki upravljajo ta policijski zbor, bi morali kot javni funkcionarji vedeti za vsebino ustanovne listine tega ozemlja, to je za statut, ki jasno in določeno govori o enakopravnosti slovenskega jezika. Poleg tega bi morali ti policijski uprav-

niki upoštevati dejstvo, da je Nabrežina naselje s pretežno slovenskim prebivalstvom. Na isti železniški postaji so tudi italijanski uradniki, ki ne poznajo našega jezika. Zahtevamo tako upravno in prometno osebje, bodisi v uradih kakor na vlakih, ki bo poleg italijanskega jezika obvladalo tudi slovenski jezik, tako, da bo v stanju se posluževati slovenščine s slovenskimi potniki. Le na ta način bo povsem ustrezno upravičenim zahtevam slovenskega življa v teh krajih.

Zavedni Slovenci in resnični rodoljubi iz Nabrežine pošiljajo slovenski »Demokraciji«, edinemu slovenskemu političnemu listu, ki je vreden tega imena, kot novoletno darilo, znesek Lir 25.200.— z iskreno željo, da bi to glasilo zapeljane Nabrežince spametovalo, zakrknjene omehčalo, zavedne utrdilo v sveti borbi za bratstvo in svobodo, za pravico in resnico.

Prijatelj »Demokracije« iz Slivnega lir 1000.—; prijatelj »Demokracije« iz Mavhinj lir 2000.—

Vesti z Goriškega

Smrtna kosa

V ponedeljek 5. t. m. je po dolgi boleznini nepričakovano preminul g. menjalničar Lojze Komac. Pokojnik, po rodu Primorec, je v dobi med obema vojnama življal v Ljubljani in se bavil z bančnimi posli. Do l. 1941. je vodil menjalnico v prostori Mikličevega hotela. Naj požrtvovalni, zavedni mož počiva v miru; spoštovani družini iskreno sožalje!

Razdeljevanje masti

Urad za prehrano sporoča, da so v sredo 7. t. m. začeli razdeljevati v Gorici in na deželi po 400 gr. masti na osebo in po 400 lir za kg. S tem bodo prejeli drugi mesec živilske karte za mesec januar končani. Potrošniki dobijo mast na tretji odrezek živilske karte in jo lahko dvignejo do konca meseca.

Vlak prijateljstva

V nedeljo popoldne 4. t. m. je prispel tudi na južno goriško postajo »vlak prijateljstva«, ki je pripeljal pet vagonov daril za goriško pokrajino. Z vlakom se je pripeljal tudi časnikar Pearson s soprogo, ki si je v Ameriki zamislil pobiranje daril za Italijo. Pozdravile so ga pokrajinske oblasti in se mu zahvale.

Iz jugoslovanskega ozemlja

Od vseh strani goriškega ozemlja, ki je bilo priključeno k Jugoslaviji, prihajajo vesti, da je pšenična moka na črni borzi dosegla ceno 700 lir za kg. Drugod po svetu cene živilom padajo, v Titovi Jugoslaviji, kjer so komunisti prinesli »blagostanje« pa rastejo. Jugoslavija, dežela žita, trpi lakoto. Za Markosa in za Stalina ima Tito kar hočeta živeža.

Pobegla jugoslovanska vojaka

Obmejnimi italijanskim stražam v okolici Gorice sta se predala dva jugoslovanska vojaka z vso opremo. Izjavila sta, da sta korak storila s težkim srcem, a prisiljena zaradi komunistične strahovlade, ki jo je Tito uveljavil v domovini. Napotili so ju v taborišče v notranjost Italije.

ČITAJTE »DEMOKRACIJO«

Podsabotin

Odkar imamo pri nas rdečo svobodo, je kar luštno. »Ljudska oblast« je vsa iz sebe. Njeni funkcionarji so mislili, da bo raj, pa so se prevarili. Nekateri so bili prepričani, da ostane cerkvena zemlja njihova last, sedaj pa morajo plačati 10krat višjo najemnino kot prej, ali z grunta. Sedaj se pripravajo in očitajo drug drugemu, kako so izkoriščali in strašili pošteno ljudstvo. Ker jim prede grda, nadaljujejo s svojo špekulacijo in spravljajo ne glede na Petra in Pavla v Goriško po stranskih poteh vino, maslo, jajca i.t.d. in kupujejo tam sladkor, kavo, obleko in vse kar potrebujejo. To so pravi tovariši!

Kobarid

Grozna je puščoba, ki je po »svoboditvici« zavladala po vsem okraju. Vse življenje je zamrlo in izginilo vse veselje. Ljudje se tišče doma in ne zaupajo drug drugemu. Tudi gospodarske prilike se vrtoglavno slabijo. Kobarid je obupan: Gostilne in trgovine so prazne. Prav tako je v Breginju; vina ni, če bi pa še bilo, je predrago za sedanje dohodke.

Razdeljevanje blaga za perilo in obleke na izkaznice UNRRA

Goriški pokrajinski urad za mednarodno pomoč s sedežem v palači gorške prefektуре sporoča, da se od 10. do 24. t. m. lahko zaprosijo izkaznice UNRRA pri pristojnem občinskem odboru, pri katerem se dobijo tozadavne tiškovine.

Blago UNRRE za perilo in obleke na preferenčni sistem se bo delilo le s pomočjo izkaznice UNRRA, ki jo bodo izdali na podlagi živilske izkaznice. Ta izkaznica je strogo osebna značaja in je ni moči odstopiti, zato bo moral vsakdo skrbeti, da je ne izgubi, ker ne bo dobil nadomestne.

Blago UNRRA bodo po znižani ceni kupile sledeče vrste prizadetih, v kolikor ga niso že prejeli brezplačno:

I. Delojemalci in člani njihove družine, ki jih oni preživljajo;

II. Civilni in vojaški upokojenci (penzionisti) in člani njihove družine, ki jih oni preživljajo;

III. Druge osebe manj premožne in člani njihove družine, ki jih oni preživljajo.

V prvo vrsto spadajo: delavci in uradniki, in vsi nameščenci, ki prejemalec kako plačo ne glede na

njeno višino; zaposleni v industriji, pri trgovskih podjetjih, denarnih zavodih, zavarovalnicah, državnih ali poldržavnih ustanovah, v javnih in krajevnih ustanovah, stalni nameščenci na kmetijah, dninarji poljedelci, služkinje in služabniki, vratarji itd., to je vsi tisti, ki delajo v prid drugim — trajno ali ponajveč za civilne in vojaške upokojence se smatrajo tisti, ki so nehali služiti in prejemalec kako pokojnino.

Nameščenci pri gozdnih uradih, ognjegasci, agenti javne varnosti, čuvaji v jctnišnicah itd. se štejejo med državne uradnike.

Duhovniki in člani verskih ustanov, ki prejemalec kako plačo za delo, ki se ne nanaša neposredno na kult (profesorji, učitelji, bolničarji, asistenti, itd.) so smatrani kot delavci in spadajo v prvo vrsto.

Prvim dvem vrstam (delojemalcem in upokojencem) pritiče izkaznica po pravu (de iure).

V tretjo vrsto bodo vzeti tisti, ki bi morali, a niso prejemalec blaga brezplačno, vsi, ki živijo sploh v potrebi, brezposelni, ki so v potrebi, in vsi drugi, mali kmetje, ki zemljo sami obdelujejo, rokodelci, delni koloni, mali kmetje, zakupojemalci polovičarji itd. V tretjo vrsto se lahko vzamejo tudi tisti duhovniki in pripadniki verskih ustanov, ki se nahajajo v potrebi. — Občinski odbori bodo polnomočno določili prvenstveno pravico na podlagi resnične potrebe družin, ki bodo prosile za izkaznico.

Člani v breme delojemalca se smatrajo člani njegove družine, za katere prejema družinske doklade, draginske doklade in družinske dodatke.

Prošnjo za izkaznico je treba predložiti pristojnemu občinskemu odboru, pri katerem lahko vsakdo dvigne brezplačno poseben obrazec in vpraša za navodila, ker so prošnje lahko tudi za več oseb skupaj (n. pr. pri podjetjih), drugim pa morajo biti priložene opravičujoče listine (delavska knjižica, potrdilo lastnika ali upravitelja hiše, obrtnika, itd. itd.)

Prizadeti, ki bodo izkaznico prejeli, se bodo lahko vpisali za nakup blaga pri določenih prodajalnah po navodilih, ki jih bodo prejeli.

Vsem, ki so ga poznali, sporočamo žalostno vest, da je 5. t. m. preminul

ALOJZ KOMAC, menjalničar

Pogreb pokojnika je bil v čestrtak na mestno pokopališče na Mirensko cesto. Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, 12. t. m. ob 7. v župni cerkvi sv. Vida na Placuti. Prosimo tihega sožalja.

Komacovi Gorica - Ljubljana - Zagreb.

Listnica uredništva

Uredništvo je prejelo v zadnjem času več dopisov in člankov brez podpisa dopisnikov, oziroma člankarjev. Takih člankov in dopisov, žal, ne moremo objaviti. Uredništvo zagotavlja vsakega svojega sodelavca, da bo ohranilo tajnost imena, prosi pa, da se vsakdo podpisše vsaj na spremnem pismu.

Da se prepreči nadaljevanje komunističnih napadov na dr. Ivana Marijo Čoka izjavlja vodstvo Slovenske demokratske zveze za STO, da dr. Ivan Marija Čok s Slovensko demokratsko zvezo nima nič skupnega.

Prispevki za tiskovni sklad »Demokracije«

Razni naročniki iz Vrha preplačajo za list 315; neimenovani iz Trsta za sklad 2000; dr. Z. preplačilo 520; N. N. Jamlje 100 lir. Vsem najlepša hvala!

Odgovorni urednik: Janko Simčič
Tiska tiskarna Budin v Gorici